Секція 2. Формування харизматичних лідерів як один з пріоритетних напрямків виховання національної гуманітарно-технічної еліти

АНОХІНА Анастасія Олександрівна

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
НТУ «ХПІ» (Україна, м. Харків)

КОСТИРЯ Ірина Валентинівна,

доцент кафедри ППУСС ім. акад. І.А. Зязюна, НТУ «ХПІ»,
к.пед.н. (Україна, м. Харків)

Харизматичне лідерство як інструмент розвитку лідерського потенціалу

На сучасному етапі розвитку суспільства набуває актуальності харизматичне лідерство, сутність якого полягає в тому, що вплив лідера на людей обумовлює його особистісна привабливість. Саме завдяки цьому лідер порівняно легко завойовує визнання і отримує підтримку людей, їх готовність слідкувати за ним. Більш того, харизма забезпечує лідеру часто незриму, але цілком реальну владу над своїми прихильниками та послідовниками.

Як джерело лідерської влади, харизма пов’язана зі здатністю керівника впливати на підлеглих в силу своїх особистих якостей і стилю керівництва. Харизма – це особлива обдарованість яка виступає засобом впливу на інших, викликає приязнь, захоплення, підтримку, і, зрештою – визнання лідерства того, хто має цю обдарованість. Ряд фахівців вважає, що людей можна навчити демонструвати харизматичні форми поведінки (наприклад, мислити стратегічно, переконувати інших, володіти мистецтвом громадських виступів («мовою» жестів і т.д.).

М. Вебер вважав, що витоки самої харизми не так важливі і залежать скоріше від очікувань маси, від того соціального запиту, що склався в суспільстві на даний історичний момент. Харизма лідера – це результат злиття маси і лідера, свідчення єдності образу їхніх думок, найближчих інтересів.

У своїх роботах М. Вебер стверджував, що харизмою варто називати якість особистості, визнану надзвичайним, завдяки якій вона оцінюється як обдарована надприродними, надлюдськими або, щонайменше, специфічно особливими силами і властивостями, недоступними іншим людям Він вважав, що вона проявляється в періоди різних соціальних криз: у таких ситуаціях лідер з неабиякими особистими характеристиками пропонує радикальні і дієві вирішення для виходу з кризової ситуації. Лідер притягує послідовників, які вірять в запропоновані лідером рішення і розцінюють його як стабільну постать керівника [1].

Найбільш яскраво харизматичне лідерство проявляється в політичному житті суспільства. Поява політичного лідера, котрий користується досить

великою підтримкою, звичайно, не виключає відомої раціональності електорату, проте при цьому важливе значення мають і емоційні, соціально-психологічні моменти, пов'язані зі сприйняттям образу лідера і уявленням людей про нього [2].

Харизматичний стиль лідерства іноді пов'язують із трансформаційним стилем керівництва. Це тому, що вони мають певну схожість. Однак харизматичний лідер відрізняється від лідера-трансформатора. Харизматичний лідер часто покладається на свої навички та чарівність, щоб підштовхнути своїх послідовників до дії. У той час як трансформаційний лідер покладається на спільне бачення для створення змін.

Існує два варіанти харизматичного лідерства – м'яка та жорстка харизма. Лідера з м'якою харизмою люблять, поважають, але не бояться. Він швидше схильний мотивувати і переконувати, ніж залякувати та карати. Лідер з жорсткою харизмою, безумовно, привертає до себе увагу, заворожує, але при цьому вселяє певний страх підлеглим [3].

М. Гантер вивів шість основних характеристик, властивих харизматичному лідеру:

1) обмін енергією, чи сугестивні здібності;
2) вміння впливати на людей;
3) дар «випромінювати» енергію та «заряджати» нею оточуючих;
4) заворожлива зовнішність;
5) незалежність характеру;
6) хороші риторичні здібності та деякий артистизм.

На нашу думку, необхідний та важливий показник наявності харизми в особистості лідера – це уміння перемагати в будь-якій ситуації. Неодмінно слід враховувати рівень уміння створювати привабливий імідж та ореол лідера та духовну, психологічну і енергетичну привабливість для оточуючих людей, що спонукають до співробітництва.

Отже, успішний харизматичний лідер має життєвий потенціал для самореалізації і самоствердження та спонукає оточуючих долучитися до своєї команди, за умови толерантності, добровільності та єднання ціннісного й мотиваційного концептів даної особистості. Він володіє вмінням обмінюватися енергією, така людина має обґрунтовану незалежність характеру, що являє собою спосіб прояву цілеспрямованості, володіє досконалими риторичними здібностями та артистизмом, мистецтвом переконання тощо. Встановлено, що ті, хто йде за лідерами, які мають харизматичні якості, відрізняються високою мотивацією, здатні працювати з ентузіазмом і досягати високих результатів [4].

Ми згодні з тим, що коли лідер відчуває посилення тиску на себе або іншого впливу з боку своїх опонентів чи зовнішнього середовища, він істотно активізує не лише можливості харизми, але й весь свій лідерський потенціал. Характерно при цьому, що така активізація зазвичай спрямована не на захист від небажаного впливу, а на усвідомлену протидію йому і на усунення будь-яких перешкод на шляху до реалізації тієї життєвої програми і досягнення тих

цілей, які лідер поставив перед собою і на які спрямовані його зусилля й енергія [5].

Таким чином, лідер має бути прикладом для наслідування і одночасно тим фактором, що упорядковує взаємовідносини та діяльність свого оточення. Ефективності здійснення поставлених завдань сприяє харизма. Харизму мають відносно небагато людей, однак особистісні якості які обумовлюють харизму можна розвивати. Для цього треба розуміти структурні складові та компоненти особистості, що сприяють ефективній діяльності харизматичного лідера.

Список використаної літератури

1. Яковенко. К.В. Особистісні якості харізматичного лідеру. Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я : наук. вид.: тези доп. 25-ї міжнар. наук.-практ. конф. MicroCAD-2017 : у 4 ч. Ч. 4 ; ред. Є.І. Сокол. Харків, НТУ «ХПІ», 2017. С. 61.

2. Романовський О.Г., Яковенко К.В. Втілення концепції харизматичного лідерства в сучасному світі. XI Міжнародна науково-практична конференція магістрантів та аспірантів: матеріали конф., 8-21 квіт. 2017 р.: у 3 ч. Ч. 3/ ред. Є.І. Сокол. Харків, НТУ «ХПІ», 2017. С. 270–271.

3. Роль університету у розвитку лідерського потенціалу суспільства: концептуальні засади. / О. Аарна та ін.; за заг. ред. С. Калашнікової. Київ, ДП НВЦ «Приорітети», 2014. 100 с.

4. Романовський О. Обов'язкові складові особистості харизматичного лідера як запорука його успіху. Лідер. Еліта. Суспільство =Leader. Elite. Society. 2017. №1. С. 60–73.

5. Романовський О.Г., Пономарьов О.С. Парадокси харизматичного лідерства. Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. 2017. №1. С. 47–56.

ВЕРХОВОДОВА Оксана Юріївна

студентка групи С-12-20-М1ПС1(2.0з), кафедра психології, Навчально-науковий інститут міжнародних відносин і соціальних наук, «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна академія управління персоналом»» (Україна, м. Київ)

Розвиток емоційного інтелекту лідерів медичних закладів

У даних тезах частково висвітлено результати магістерського дослідження, проведеного на базі медичних закладів у січні-серпні 2022 р., в контексті розвитку емоційного інтелекту їх лідерів. Його важливість зумовлена актуалізацією функцій сучасного емоційного лідерства щодо продукування конструктивних ідей, виявлення в підлеглих та ефективного використання їхніх найсильніших потенцій, оптимізації управлінської взаємодії у своїх закладах. Перед дослідженням стояли завдання оцінити значення емоційного інтелекту в управлінській діяльності лідера та можливості його розвитку, розробити